

**Byfogedskoven
og Krøyers Hus**

Krøyer's hus Skagen

Byfogedskoven

Historisk baggrund. I 1802 overtog byfoged Lund en ejendom lidt uden for Skagen fra sin forgænger i embedet. En byfoged var en kongelig udnævnt embedsmand, der i perioder både var borgmester, politimester og dommer. Byfoged Lund var desuden sandflugtskommisær.

I begyndelsen af 1800-tallet strandede talrige skibe på Skagen Gren, og mange søfolk druknede. Der var dog også overlevende iblandt, og de måtte ofte opholde sig i længere tid i Skagen, inden de kunne komme videre.

En vinter strandede et amerikansk skib. Kaptajnen overlevede, og blev indkvarteret hos byfoged Lund, som gerne ville have godt selskab. Han blev der hele vinteren og underholdt Lund med fortællinger fra Amerika om Sydstaterne, om bl.a. bomuld og negerslaver. Lund lyttede med stor interesse, og de to blev gode venner. Begge var kede af at tage afsked, da kaptajnen endelig skulle videre.

Næste vinter var der et skib, der gik lidt tæt på kysten efter at have rundet Grenen. En chalup blev sat i søen. Den blev roet i land, og noget blev sat af på stranden. Fyrmesteren, som havde set det, var en nysgerrig mand, der måtte ned at se, hvad det var. Det var en kulsort mand - Jan Leton, tidligere negerslave fra De Dansk Vestindiske Øer. "Til byfoged Lund fra den amerikanske kaptajn med tak for gæstfrihed".

Anlæg og forvaltning af plantagen. Jan Leton blev byfoged Lunds tjener, og han har hjulpet Lund med at plante Byfogedskoven, som blev grundlagt omkring 1815. Der blev plantet gran, fyr, ask, poppel, pil og el. Allerede i midten af 1800-tallet var plantagen i så god vækst, at digtere som H.C. Andersen og St. St. Blicher undrede sig over den store frodighed midt i sandbjergene.

I 1870-erne blev der indplantet østrigsk fyr, som sammen med enkelte skovfyr nu er plantagens ældste træer. I 1880-erne blev der plantet bøg, som står forbavsende godt lige nord for Byfogedgården.

I midten af det forrige århundrede viste der sig en mærkbar forringelse af vækstforholdene i plantagen på grund af grundvandssænkningen, der var en følge af byudviklingen i nærheden af plantagen. Efter de tørre somre i 1975 og 1976 stod det klart, at kun ved kunstvanding kunne skoven opretholdes som en frodig oase i klitsandet. Kunstvandingen blev påbegyndt i 1979, men ophørte igen i 2004.

Ejendommen blev fredet i 1921. I dag er skoven på 10 ha. Den besøges flittigt. Især er der mange gæster om foråret, når bøgen springer ud.

Akvarel af Ane Bjerg Thomsen.

Udgivet af Skov- og Naturstyrelsen Vendsyssel, Sct. Laurentivej 148, 9990 Skagen.
Telf.: 98 44 19 11.

Trykt på klorfrit 100 % genbrugspapir og med vegetabiliske farver.

Skovridergården. Da byfoged Lund døde, overtog staten ejendommen. Den nuværende skovriderbolig (det gule hus) blev bygget i 1831 af arkitekt Georg Nielsen Holgren. Den lange nord-syd gående længe (**Krøyers Hus**) blev opretholdt, og her blev der indrettet byfogedkontor og vognport.

I 1892 flyttede byfogeden ned i Skagen By, og sandflugtsadministrationen ved overplantør og overklitfoged Dahlerup flyttede ind i Byfogedgården. Dahlerup havde ikke brug for så megen kontorplads, hvorfor bindingsværksbygningen kunne lejes ud som sommerbolig. Arkitekt Ulrik Plesner sørgede for ombygningen, inden maleren P. S. Krøyer flyttede ind i boligen, som han lejede til sin død i 1909.

Gelænderet ved hovedtrappen til Krøyers Hus er en kopi af det gelænder, som stod på stedet fra begyndelsen af 1800-tallet til 1950-erne, og som var lavet af kor-gitret fra Den Tilsandede Kirke. Det gamle gelænder findes i dag på Skagens By- og Egnsmuseum.

I plantagen er der, efter et udkast fra P. S. Krøyer, rejst en mindesten over byfoged Lund.

Efter Krøyers død og indtil 1940 havde Skagens Museum udstillinger i huset. Fra 1943 til 1995 blev det udlejet til malerne Marie og Victor Haagen-Müller som sommerbolig.

I dag er Krøyers Hus kontor for Skov- og Naturstyrelsen Vendsyssel.